

national ret må den nationale retsregel gå forud i den interne retsanvendelse. Dette kan på den anden side ikke tjene som undskyldning for staten til ikke at opfylde sine folkeretlige forpligtelser overfor andre stater. Forsåvidt kan der altså opstå en konflikt mellem statens nationale retstilstand og dens folkeretlige forpligtelser, omend det altid vil være den ansvarlige statsledelses opgave at søge en sådan konflikt undgået, hvis ikke vægten af de nationale interesser er så stærk, at et brud på statens forpligtelser med deraf følgende udenrigspolitiske komplikationer må foretrækkes.

Overført på problematikken omkring grl.'s § 20 fører disse almindelige principper til, at forudsætningen om at overdragne beføjelser skal kunne tilbagekaldes meget vel kan opretholdes som et ubestrideligt led i den danske forfatningsretlige ordning, samtidig med at den danske stat ved en folkeretlig forpligtelse underkaster sig visse begrænsninger i udøvelsen af denne tilbagekaldelsesadgang. Den kompetence, der i forfatningsretlig henseende er fri, er i så fald begrænset eller bundet i folkeretlig henseende. Dette forhold er ikke specielt for problematikken omkring grl.'s § 20. Det foreligger i virkeligheden ved de allerfleste folkeretlige forpligtelser. Den frie kompetence, som lovgivningsmagten har på alle områder, hvor grundloven ikke begrænser den, er undergivet et omfattende net af folkeretlige bindinger. Enhver traktat, der ikke kan opsiges uden varsel, udgør en sådan folkeretlig binding. Heri er der ikke noget grundlovsstridigt, og nogen konflikt foreligger ikke så længe lovgivningsmagten ikke bestemmer sig til at bryde den folkeretlige binding.

Konklusionen er derfor, at der intet grundlovsstridigt er i at indgå en folkeretlig forpligtelse, der begrænser adgangen til at tilbagekalde en beføjelse, som er overdraget i henhold til § 20. Nogen konflikt kan ikke opstå, før denne situation måtte indtræde, at en tilbagekaldelse sker uden at Danmark på folkeretlig gyldig måde er frigjort fra den traktatmæssige binding. Skulle en sådan situation indtræde, må den fra et forfatningsretligt synspunkt bedømmes på samme måde som enhver anden konflikt mellem folkeret og national ret. Det vil sige at den nationale retsakt, i dette tilfælde tilbagekaldelsen, vil være afgørende indenfor den danske retsordens rammer, uanset at den

er uforenelig med statens folkeretlige forpligtelse. Det følger heraf, at Danmark kan tiltræde Fællesskabet, uden at det af hensyn til Rom-traktatens art. 240 er nødvendigt at ændre grundloven, således at en overdragelse af beføjelser til Fællesskabets myndigheder gøres uigenkaldelig fra et forfatningsretligt synspunkt.

3. Det har i den danske debat været hævdet, at der kræves en grundlovsændring, for at Danmark kan respektere det princip, at *Fællesskabernes retssystem skal have forrang fremfor medlemsstaternes nationale retssystemer*. Uanset at det nævnte princip ubestrideligt er fastslået i teori og praksis, er det ikke for Danmarks vedkommende nødvendigt at ændre grundloven for at respektere det.

Hvad først angår de retsfor skrifter, der er udfærdiget af Fællesskabernes myndigheder i form af forordning eller anden »supranational« forskrift, er deres grundlag, set fra det danske retssystem, den overdragelse af beføjelser, som er sket i medfør af § 20. Ved at lovgivningsmagten f.eks. har overdraget beføjelsen til at fastsætte ydre todsatser, har den dermed afskåret sig fra selv at lovgive herom. Ganske vist må man normalt antage, at lovgivningsmagten ikke efter dansk forfatningsret kan fraskrive sig sine beføjelser med bindende virkning. Dertil måtte der kræves en grundlovs hjemmel, som normalt ikke foreligger. Men når der er tale om en overdragelse af beføjelser til internationale organer i overensstemmelse med § 20, giver denne paragraf netop den hjemmel, som ellers ikke foreligger. En naturlig forståelse af begrebet overdragelse indebærer, at den overdragende myndighed giver afkald på at udøve den overdragne beføjelse, hvis der ikke i de konkrete omstændigheder er holdepunkter for at de internationale og de nationale instanser begge skal være kompetente (»konkurrerende kompetence«).

Så længe overdragelsen ikke udtrykkeligt er kaldt tilbage, følger det således af grl.'s § 20, at Fællesskabets retsfor skrift må gå forud for dansk lov i den interne retsanvendelse. Dette gælder ikke blot i forhold til de danske love, som er ældre end Fællesskabets forskrift, men også i forhold til yngre love, der uden at ville tilbagekalde den overdragne beføjelse indeholder bestemmelser som er uforenelige med Fællesskabets forskrift. Dette kan også udtryk-